

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2014/15:29

Fredagen den 13 mars

§ 1 Jordbruk och fiske

Statsrådet Sven-Erik Bucht

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 26 januari 2015

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 16 mars 2015

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Bucht med medarbetare välkommen. Har statsrådet någon muntlig återrapport från mötet den 26 januari?

Anf. 2 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr ordförande! Nej. Jag utgår från att ni har fått den skriftliga rapporten. Jag är givetvis beredd att svara på eventuella frågor.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi går direkt till dagordningspunkt 3, Förordning om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter.

Anf. 4 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr ordförande! Inför ministerrådet den 16 mars har det lettiska ordförandeskapet skickat ut en ordförandeskapsenkät med fyra frågor om kommissionens förslag till ny förordning om ekologisk produktion. Enkäten utgör grunden för våra diskussioner på måndag.

Det lettiska ordförandeskapet har som målsättning att vid majrådet anta en allmän inriktning avseende förordningen om ekologisk produktion.

Låt mig inledningsvis säga att regeringen har höga ambitioner för att öka den ekologiska produktionen och konsumtionen. Därför är det mycket viktigt att de regler som nu förhandlas fram gynnar den ekologiska produktionen och marknaden och bidrar till en fortsatt positiv utveckling.

Regeringen arbetar aktivt för att förändra förslaget på EU-nivå med målsättningen att främja ekologisk produktion. Förhandlingarna går i rätt riktning, men det finns fortfarande avgörande, viktiga frågor där oenighet råder.

Frågorna i ordförandeskapsenkäten handlar främst om tröskelvärden för otillåtna ämnen, handel, kontroll samt medlemsstaternas syn på förslaget i övrigt.

Låt mig börja med första frågan, som rör tröskelvärden för bekämpningsmedelsrester och otillåtna ämnen. Jag bedömer att det senaste kompromissförslaget går i rätt riktning. Regeringen anser att det är onödigt att införa gränsvärden för bekämpningsmedelsrester och andra icke godkända ämnen.

Det kan dock vara en fördel att ha en viss harmonisering av hanteringen vid förekomsten av otillåtna ämnen. En vägledning kan behövas så att medlemsstaterna använder sig av samma kriterier och metoder vid fynd av bland annat bekämpningsmedelsrester.

Ordförandeskapets andra fråga rör handel. För regeringen är det viktigt att importreglerna främjar handel och att importen bidrar till en ökad konsumtion av ekologiska produkter på EU-marknaden. Det är också viktigt att man tar hänsyn till utvecklingsländernas intressen. Även om dagens system kan behöva förbättras är jag bekymrad över förslaget att producenter i tredjeländer helt måste anpassa sig till reglerna i EU:s eko-förordning.

Produktionsförhållanden och infrastruktur kan vara annorlunda i andra länder. Regeringen vill se en tillräckligt lång övergångsperiod för att tillåta kommissionen att slutföra ömsesidiga handelsavtal med tredjeländer.

Den tredje frågan rör kontroller. Regeringen stöder en riskbaserad kontroll och vill helst se att den årliga kontrollen tas bort. På så sätt gynnas de lantbrukare som sköter sig, vilket innebär en mindre administrativ börda och minskade kostnader. Regeringen verkar även för att detaljhandelsledet ska undantas kontroll i enlighet med gällande regler.

Fråga 4, avslutningsvis, handlar om medlemsstaternas syn på förslaget i övrigt och vad som krävs för att stödja en allmän inriktning vid majrådet.

Som jag nämnde tidigare går förhandlingarna i rätt riktning då det senaste kompromissförslaget innehåller stora förändringar av kommissionens ursprungliga förslag. Det är ännu alltför tidigt att veta om det slutliga förslaget kommer att vara acceptabelt eller inte, men regeringen vill vara med och påverka förhandlingarna.

Jag ser det till exempel som en nödvändighet att behålla de undantag som finns i gällande regelverk. Det gäller främst möjligheten till avhorning, möjligheten till användning av konventionellt utsäde, möjligheten att köpa in icke-ekologiskt avlade djur samt möjligheten att bedriva blandjordbruk.

Om dessa undantag skulle tas bort helt eller begränsas tror jag att många skulle välja bort det ekologiska jordbruket. Jag anser även att de föreslagna handelsreglerna måste förbättras för att gynna handeln och utvecklingsländernas intressen.

Anf. 5 ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för redovisningen.

Jag kan instämma i att det är viktigt att ha enkla regler, riskbaserad kontroll och så vidare, men jag är angelägen om att vi som konsument kan lita på det som tillhandahålls i till exempel handeln, som vi diskuterade i går.

Jag vill framföra ett starkt medskick till statsrådet, nämligen att jag tycker att regeringen i förhandlingarna ska påpeka att vi som konsument ska kunna lita på de produkter som tillhandahålls i handeln. Som jag ser det blir det, med det förslag som nu förs fram, ett glapp mellan producenten och handeln – ett byte av kontrollapparat, så att säga. Det är inte bra.

Vi har ett antal så kallade skandaler bakom oss som har varit väldigt omskrivna och som i vissa fall har lett till åtal och så vidare. Jag tycker som sagt att det är viktigt att man i de här sammanhangen påpekar att det är centralt att vi konsument kan lita på det som tillhandahålls i handeln, speciellt i det här sammanhanget, eftersom vi alla är angelägna om att konsumtionen av dessa produkter ökar.

Anf. 6 ULF BERG (M):

Vi vill deklarerat att vi står helt bakom Eskil Erlandssons medskick i denna fråga. Det är väldigt viktigt när det gäller alla livsmedelsprodukter att man verkligen får det som står på etiketten. Vi är alla väl medvetna om att det har varit alltför många skandaler. Det ska naturligtvis undvikas till varje pris.

Anf. 7 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Herr ordförande! Kristdemokraterna står också bakom den viktiga synpunkt som Eskil Erlandsson tog upp.

Anf. 8 JENS HOLM (V):

Förordningen innebär ökad harmonisering på många områden. Harmonisering är möjligen bra för den internationella konkurrensen, för då blir det likadant överallt, men kan vara sämre för dem som producerar och även för oss konsument. Vi har våra lokala förhållanden, och man producerar och konsumerar utifrån det sätt som passar bäst lokalt.

Som jag förstod av ministerns inlägg tycker Sverige heller inte att det är bra med alltför mycket harmonisering, men jag förstår inte riktigt vad detta kommer att landa i. Nu är det såvitt jag förstår en infasningsperiod på sex månader då kommissionen ska lyssna in och man kan dra tillbaka och ändra en massa saker.

Slutprodukten verkar ändå bli att mycket ska vara exakt likadant i alla medlemsländer. Hur kommer regeringen att förhålla sig till det? Kommer regeringen att se till att vi har en stor flexibilitet för medlemsländerna, inte minst i Sverige där det faktiskt är branschen som sköter mycket av märkningen och reglerna för ekologisk produktion? Jag tänker på Krav.

Anf. 9 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet. Vi i Sverigedemokraterna anser att det ytterst är en fråga för producenter och konsument att besluta om produktion och konsumtion av ekologiskt odlade produkter. Vi tror

att Sverige är betjänt av både konventionell och ekologisk produktion, men vi ställer oss inte bakom något specifikt produktionsmål.

Däremot ställer vi oss positiva till att behålla de undantag som nämns i den kommenterade dagordningen. Vi är dock kritiska till att kommissionen hela tiden ges befogenheter att skärpa förordningar genom delar som ministerrådet inte har tillstyrkt – de så kallade delegerade akterna. Vi menar därför att det i den svenska ståndpunkten ska ingå att Sverige motsätter sig att kommissionen ges befogenheter att anta delegerade akter. Därmed anmäler vi avvikande mening.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Nu yttrar jag mig som miljöpartist. Jag har jobbat med de här frågorna i många år på EU-nivå och har kanske nåtts av ett visst mått av cynism. Jag tycker att det är viktigt att vi tar upp det som Eskil Erlandsson nämnde om att kontrollsystemen är intakta.

Det är naturligt att man kan ha ekologisk och icke-ekologisk produktion på samma gård, men det är viktigt att kontrollsystemen funkar så att konsumenterna kan lita på produkterna och förtroendet för ekologisk märkning upprätthållas.

Jag undrar vad de andra länderna säger om nationella kompletterande märkningssystem. När man har mätt förtroendet för olika ekologiska märkningar har man ofta sett att det är skyhögt högre för det nationella märkningssystemet än för EU-blomman.

Flera av de nationella märkningssystemen har högre krav än EU:s minimikrav. I Sverige förbjuder vi till exempel nitrater. Berörs den möjligheten någonting av detta? Ändrar det någonting i EU:s allmänna livsmedelsmärkningsförordning? Kommer möjligheten att ställa högre krav för egna, nationella märkningar att vara orörda med det här förslaget?

Anf. 11 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

De synpunkter som Erlandsson, Berg, Oscarsson och Schlyter framför om att konsumenterna ska kunna lita på att det finns ett kontrollsystem är mycket viktiga, och jag tar givetvis till mig dem.

När det gäller kontrollsystemen överlåter jag till mina tjänstemän att gå in mer exakt på dem. Det finns ekomärkning, men det finns också Krav, som har lite andra regler. Jag måste dock överlåta detaljerna till mina tjänstemän.

Jens Holm tog upp att ökad harmonisering främjar konkurrensen. Så är det. Det ursprungsförslag som kommissionen lämnade fick väldigt stark kritik från många länder. Som jag sa när jag läste upp vår position ser jag att det går i rätt riktning.

Jag är tydlig med de frågor som Sverige har drivit. Om undantagen tas bort riskerar vi att kraftigt minska den ekologiska produktionen i vårt land. Under fjolåret gick 1 000 jordbruksföretag ur ekologisk produktion, vilket på ett sätt är förvånansvärt, samtidigt som den ekologiska konsumtionen ökade med 38 procent.

Nu har vi fått landsbygdsprogrammet på plats, och det finns ett regelverk. Det finns ekonomiska medel för att stimulera den ekologiska produktionen.

Anf. 12 Departementssekreterare MONICA SCHERE:

När det gäller den fråga som Eskil Erlandsson lyfte fram om detaljhandelsledet och kontrollen där finns det, som ni vet, enligt gällande regelverk undantag för vissa aktörer i detaljhandelsledet. Undantaget gäller inte alla i detaljhandelsledet utan endast dem som säljer produkter direkt till slutkonsument eller slutanvändare.

Som kommissionen påpekar i förordningen har man, för att undvika bedrägerier, ansett att det är nödvändigt att undantaget inte gäller dem som producerar, bereder eller lagrar varor på annan plats än i förbindelse med försäljningsplatsen samt viss import. Undantaget gäller alltså endast vissa aktörer. En liten Icabutik på landsbygden omfattas till exempel av vanlig livsmedelskontroll, så det finns i alla fall en kontroll.

Man har haft som argument att om man avskaffar undantaget skulle det drabba små butiker, som skulle kanske undvika att köpa in ekologiska produkter. Man kanske skulle sluta att sälja ekomjolk ute på landsbygden i den lilla gårdsbutiken därför att det har införts krav på certifiering. Det kan bli en stor kostnad för den lilla butiken att ha ekologisk mjölk.

Då ser branschen en stor risk att små butiker på landsbygden inte kommer att ha några ekologiska produkter i framtiden, att de inte kommer att sälja något ekologiskt utan enbart det konventionella. Det är väl det som känns som ett problem.

Beträffande Krav och andra nationella märkningar: Enligt det kompromissförslag som nu ligger på bordet kommer det att vara möjligt att använda nationell märkning. Där är det också högre krav för märkning. Detta med arbetsmiljö är tillagt. I grunden har man EU-logotypen, och sedan har Krav högre krav på arbetsmiljö, djurskydd och så vidare, så det blir ett dyrare sätt att hantera det.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning samt en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Då går vi till dagordningspunkt 5, Mjolksektorn. Det är föga förvånande att denna punkt finns på vår dagordning.

Anf. 14 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr ordförande! Ordförandeskapet har bjudit in EU-kommissionen att uppdatera medlemsstaterna om marknadssituationen för mjölk. Vi har ett kritiskt ekonomiskt läge i mjölksektorn, och det finns därför fler tänkbara punkter som skulle kunna tas upp av EU-kommissionen eller medlemsstaterna på rådet. Det är inte osannolikt att det kan bli en diskussion om ytterligare krisåtgärder med anledning av det ryska importstoppet eller att vissa medlemsstater vill diskutera nya former av utbudsbegränsningar som skulle kunna ersätta mjölkkvoterna.

Mjolkproduktion är viktig för Sverige och den svenska landsbygden. Regeringen vill stärka mjölkböndernas konkurrenskraft så att svenska mjölkbönder kan ta del av den växande globala marknaden. Regeringen har därför inlett ett arbete med att hitta möjliga nationella åtgärder för att stärka den svenska mjölksektorn.

När det gäller åtgärder på EU-nivå anser regeringen att dessa åtgärder har störande påverkan på marknaden. Därför stöder regeringen avskaffande av mjölkkvoterna, så att konkurrenskraften för Europas mjölkbönder kan utvecklas. I EU-arbetet bör vi prioritera arbetet med att främja ökad handel och satsa mer på att höja produktiviteten och konkurrenskraften, bland annat genom forskning och innovation. Åtgärder för att undanröja handelshinder och därmed möjliggöra ökad export är av strategisk vikt.

Anf. 15 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Herr ordförande! Tack, ministern!

Ingen har undgått att det är kris för mjölkbönderna. Jag tänkte på det sista som ni skriver, att det är tänkbart att några medlemsländer kommer att efterfråga nya former av utbudsbegränsningar. Har ni funderat på vad det kan tänkas bli? Finns det några funderingar på det? Har det sipprat ut något från de andra länderna?

Anf. 16 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet!

Vi sverigedemokrater är principiellt för en utfasning av utbudsbegränsningarna och mjölkkvoterna. Men vi anser att tidpunkten är olämplig just nu och vill därför avvakta med detta.

Liksom regeringen ser vi också ett behov av att stärka de svenska mjölkböndernas konkurrenskraft, men vi har svårt förstå hur ett frisläpande av mjölkkvoterna skulle kunna leda till stärkt konkurrenskraft för svenska mjölkbönder. Jag skulle vara tacksam om statsrådet kunde förtydliga exakt hur det skulle leda till att vi underlättar för de svenska mjölkbönderna.

Vi vill snarare se åtgärder som leder till exempelvis en minskning av skattetrycket på mjölkbönderna i Sverige, till exempel när det gäller dieselskatten. Det skulle inte leda till någon konkurrensnackdel gentemot andra mjölkbönder inom den inre marknaden. Vidare menar vi att man måste beakta de konsekvenser som ett undanröjande av handelshinder kan få på lokala mjölkbönder i tredjeland.

Därmed vill jag anmäla avvikande mening, och jag vill gärna se att statsrådet svarar på frågan hur utfasningen ska kunna underlätta för de svenska mjölkbönderna.

Anf. 17 ORDFÖRANDE:

Innan du gör det kanske vi ska ta reda på om det är en informationspunkt eller om det förväntas bli någon diskussion, för det är inte tydligt i våra papper. Det kan statsrådet svara på sedan.

Anf. 18 ULF BERG (M):

Det är naturligtvis positivt att man har börjat se svensk mjölkproduktion som en del i ett större sammanhang. Vår uppfattning är nog att man har sett detta mer som en nationell fråga, och då blir naturligtvis svensk mjölkproduktion lidande, om vi inte kan se till att ha ett

konkurrenskraftigt jordbruk. Vi får hoppas att regeringen fortsätter att jobba i den riktningen.

Vi har ett medskick. Även om vi inte direkt berörs av det ryska importstoppet gör vi det indirekt. I det fall man kan få kompensation är det viktigt att se till att svenskt jordbruk till så stor del som möjligt kan ta del av det.

I övrigt står vi helt bakom regeringens ståndpunkt.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Jag har själv en fråga. Att konkurrenssituationen för bönderna är svår kan också beror på att vi i mejeri- och grossistledet har en oligopolliknande situation i många länder. Finns det några konkurrensfrämjande åtgärder som kan omfördela något beträffande vart mjölkpengarna går i leden? Finns det några sådana diskussioner och åtgärder?

Anf. 20 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Först och främst: Det handlar om en lägesrapport. Det är inte några beslut som kommer att tas.

Till Mikael Oscarsson: Det kan vara olika varianter av kvotsystem, straff vid ökad produktion och så vidare. Vi vet inte. Det är möjligt att det kan komma några sådana synpunkter från medlemsstaterna. Vi får återkomma med bättre information om det kommer upp.

Till Pavel Gamov: Man förenklar nog mjölkkrisen om man talar om en skatt. Jag tror att mjölkkrisen är betydligt mer komplicerad.

Beträffande kvoterna: Det beslut som togs för tio år sedan, där Sverige i stor samstämmighet med andra medlemsländer satte upp kvoter, är något som vi inte ska ha, utan vi vill främja handel.

Svensk mjölkproduktion har faktiskt ökat under 2014, med drygt 2 procent. Jag tror på att svensk mjölkproduktion har möjlighet att konkurrera.

Carl Schlyter tog upp mejeriledet. Den frågan är inte uppe till diskussion här och kommer nog inte upp. Vi har en mejerisektor där vi har en stor, dominant aktör som har ungefär 70 procent av marknaden, och sedan finns det kanske inte division 2 utan snarare division 5 med 10–12 procent, och därefter kommer det några väldigt små. Det kan man titta på och fundera över.

De här frågorna kommer säkerligen att diskuteras i samband med att livsmedelsstrategin diskuteras.

Vi vet bland annat i fråga om mjölk att Konsument Stockholm gjorde en stor konsumentundersökning som riktade sig till konsumenter i hela landet och frågade hur de ser på svenska mejeriprodukter. Det var över 90 procent som sa: Vi vill köpa svensk ost, mjölk och fil, men vi hittar dem inte i hyllorna, eftersom de inte är märkta så att det tydligt framgår var de är producerade. Det finns nog en hemläxa att göra för mejerisektorn.

Handeln har sagt att de absolut vill ställa ut de här produkterna på ett bra sätt, och det är klart att det skulle få effekt. Svenska konsumenter svarar för 96 procent av all förbrukning av livsmedel och det offentliga

för 4 procent. Om 96 procent får välja rätt varor blir det fort effekt, kanske mycket snabbare än med en eller annan skatt.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Vi har dessutom en parallell process med pågående diskussion på EU-nivå om obligatorisk märkning av mejeriprodukter, så vi kan se vart den leder också.

Jag tolkar diskussionen och ministerns svar så att det finns en sannolikhet för att det blir en diskussionspunkt, och då behöver vi ge stöd eller inte för regeringens inriktning.

Jag har tolkat inläggen så att det finns stöd för regeringens inriktning. Då finns det också möjlighet att anmäla en avvikande mening, vilket Sverigedemokraterna har gjort.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Den gemensamma jordbrukspolitiken, genomförande och förenkling.

Anf. 22 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr ordförande! Jag är mycket positiv till det förenklingsarbete som har inletts av både EU-kommissionen och ordförandeskapet. Regeringen har bidragit med flera förslag till förenklningar inför diskussionerna i rådet på teknisk nivå. EU-kommissionen har särskilt efterfrågat förslag som kan genomföras på kort sikt och som inte ifrågasätter den politiska överenskommen om den nya jordbrukspolitiken.

För mig är det ändå viktigt att det förenklingsarbete som har inletts blir ett startskott på ett kontinuerligt arbete framöver och att vi redan nu identifierar områden i politiken som behöver ses över inför nästa reform. Diskussionerna på måndagen gäller vilka områden som jag och andra ministrar anser vara viktigast att förenkla.

Regeringsarbetet med förenkling av jordbrukspolitiken överensstämmer i stort med den förra regeringens ambition. Jag anser att det är mycket viktigt att lantbruksperspektivet beaktas i förenklingsdiskussionerna. Kostnadseffektivitet är också en viktig aspekt. I vissa frågor kan nyttan av reglerna vara liten i förhållande till den administration, kostnad och regelbörda bland lantbrukare som de innebär.

Den nya jordbrukspolitiken innehåller nya stödsystem och nya regler som komplicerar kontrollsystemet och som kan skapa oro bland lantbrukare. Mot denna bakgrund anser regeringen att de områden som är viktiga att förenkla är bland annat förgröningen, tvärvillkoren, möjligheten att införa ettåriga miljöersättningar och kontroller samt sanktionssystem.

Anf. 23 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Av de handlingar som jag har kunnat ta del av framgår inte ett visst förenklingsförslag som jag kanske tycker är det som skulle göra mest nytta för Sverige och möjligen något annat land. Det är det förslag som jag vet är framfört vid något tidigare tillfälle, nämligen att enkelt uttryckt plocka bort den sista decimalen vid arealmätningen.

Jag säger detta apropå att det är väldigt många små block i vårt land, dessutom oftast flikiga, som är svåra att mäta så att det blir rätt på sista decimalen. Jag vet som sagt att detta har varit föremål för diskussioner

och har framförts som ett förslag tidigare. Jag vill gärna att detta framförs igen, för jag tror att det för administrationen i vårt land men framför allt för bönderna skulle vara en betydande förenkling och lättnad att den sista decimalen plockades bort.

Jag vill gärna att detta framförs och tas med i de arbeten som kommer att fortgå fram till den översyn som kommer att ske 2017 av den gemensamma jordbrukspolitiken.

Anf. 24 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet!

Från Sverigedemokraternas sida ser vi förvisso positivt på förenklingar, om de leder till enklare regelhantering för enskilda bönder. Men vår principiella hållning är att vi vänder oss emot den gemensamma jordbrukspolitiken i dess helhet. Just därför vill jag anmäla avvikande mening på den här punkten.

Anf. 25 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag ser att kanslirådet förtvivlat söker efter detta med den sista decimalen i den långa listan. Den kanske inte finns där, men jag tar till mig det, för detta är ju inget som är definitivt i och med att vi har skickat det här brevet till Phil Hogan, utan den här frågan kommer hela tiden att vara ett levande dokument, där vi ska förändra sådant som är av byråkratisk karaktär, inte minst det som tas upp här.

Jag kan också informera om att jag på departementet redan nu har tillsatt en grupp som har börjat titta på CAP 21. Det är inte en dag för tidigt att börja fundera över hur vi ska ha det framgent. Där är bitarna med förenklingar en viktig sak. Det gäller att vara väl förberedd när man går in i nästa programperiod.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning, med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Då går vi vidare till punkt 7, Internationell handel med jordbruksprodukter.

Anf. 27 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Kommissionen ska informera jordbruksrådet om pågående internationella förhandlingar på jordbruksområdet. Det rör såväl Doharundan inom ramen för WTO som EU:s bilaterala förhandlingar om frihandelsavtal.

Jag vill här i dag särskilt nämna att jag anser att EU och USA bör samarbeta om att tillsammans minska användningen av antibiotika i djurproduktionen. Sverige är, som ni alla känner till, ett föregångsland, och vi kan dela med oss av våra positiva erfarenheter.

Att motverka antibiotikaresistens på alla fronter är en prioriterad fråga för regeringen. Jag kommer därför att ta upp frågan på jordbruksrådet. Detta är en fråga som jag hoppas och tror att många av mina europeiska kolleger stöder. Sedan behöver USA såklart också övertygas om att det är en fråga som är prioriterad.

2014/15:29

13 mars

Anf. 28 BÖRJE VESTLUND (S):

Jag måste få ställa en kunskapsfråga. Varför behandlas frågor om jordbruksprodukter av Näringsdepartementet i stället för av den som har ansvar för handelsfrågor? Man viskar till mig att det inte finns någon handelsminister.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Vi kan vara tydliga här: Varför är det inte Damberg?

Anf. 30 BÖRJE VESTLUND (S):

Just det, varför är det inte Damberg som har ansvar för dessa frågor? Jag är lite förvånad över det. Visserligen är frågan om jordbruksprodukter den största tvistefrågan. Det vet vi alla som har följt den här frågan ett tag. Jag tror inte ens att man har kommit till industriprodukter, andra produkter, tjänster och så vidare. Men jordbruksprodukter har någon särskild ställning.

Detta kanske inte ministern kan svara på, men möjligen någon tjänsteman. Så här har det varit länge, men jag blir förvånad varje gång.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Jag undrar dock om det skulle bli bättre om man flyttade frågorna dit, Börje.

Anf. 32 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag tror att departementsrådet Eva Sjögren kan svara på den frågan.

Anf. 33 Departementsrådet EVA SJÖGREN:

Jordbruket är den enda sektor som har en egen ministerkonstellation. Men jordbruksministrarna fattar inte några som helst beslut vad gäller till exempel frihandelsavtalet med USA, utan det är handelsministrarna inom ramen för utrikesministrarnas rådskonstellation, där själva beslutet fattas.

Däremot är alla jordbruksministrar givetvis oerhört intresserade av handelsförhandlingar. Därför finns det en tradition att de informeras på rådsmötet. Detta är alltså en information från kommissionens sida. Jordbruksministrarna har naturligtvis möjlighet att avge sin synpunkt. Men det är inga som helst beslut som fattas på jordbruksministrarnas möte.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till punkt 8, Fiske, som har blivit en A-punkt. Vi behandlar den bara om någon vill ställa en fråga till ministern. Men så är inte fallet.

Vi går vidare till Övriga frågor. Finns det någonting att tillägga om kaniner och pälsdjur, om växtdödaren proteobakterien xylella, som hittills har dödat en miljon olivträd i Italien, eller om diversifiering av grödor?

Anf. 35 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag är beredd att svara på eventuella frågor.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor om detta. Då tackar vi statsrådet Sven-Erik
Bucht och hans medarbetare för i dag.

2014/15:29

13 mars

§ 2 Allmänna frågor

Utrikesminister Margot Wallström

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 10 februari 2015

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 17 mars 2015

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar utrikesministern, kabinetssekreteraren och övriga medarbetare välkomna.

Först handlar det om allmänna frågor. Vill utrikesministern göra någon kommentar angående återrapporten från den 10 februari?

Anf. 38 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

I så fall har jag inga kommentarer.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Innan jag ger ordet till någon ska vi komma ihåg att EU-nämndens arbete handlar om vad som finns på dagordningen och de frågor som ska behandlas av rådet. Vill man diskutera övriga frågor finns det många tillfällen för det i utrikesutskottet och i konstitutionsutskottet, där vissa delar av utrikespolitiken har hamnat. Jag kommer att ha det i åtanke när ni begär ordet. Försök att inte missbruka mitt förtroende när ni får ordet.

Anf. 40 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Jag ska försöka att inte missbruka det.

Mina frågor gäller återrapporten från den 9 februari i FAC.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Det kommer upp senare.

Anf. 42 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Då återkommer jag.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare på dagordningen till punkt 5, Resolutioner, beslut och yttranden antagna av Europaparlamentet under sammanträdesperioden i Strasbourg den 9–12 februari 2015. Ingen begär ordet.

Vi går vidare till punkt 6, Förberedelse inför Europeiska rådet den 19–20 mars 2015.

Anf. 44 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! Ärade ledamöter! Som ni vet äger vårtoppmötet rum nästa vecka, den 19–20 mars. Ni ska ha fått ett första utkast till slutsatser.

Denna dagordning har tre teman som gäller energiunionen, tillväxt- och sysselsättningsfrågor och utrikesfrågor. Det förväntas att energifrågorna och utrikesfrågorna ska dominera mötet.

Jag ska först ta upp energiunionen, utifrån det meddelande som kommissionen skickade ut den 25 februari. Jag antar att ni har träffat fackministrar som säkert har gått igenom detaljinhållet. Regeringen har redogjort för detta meddelande både i nämnden och i berörda utskott.

Detta är en bred strategi för kommissionens arbete, på både klimat- och energiområdet. Sedan är det de fem dimensionerna: försörjningstrygghet, energieffektivisering, minskade utsläpp, forskning, innovation och konkurrenskraft samt inre marknad.

Jag har förstått att energiministern har varit och informerat i näringsutskottet. Han förklarade att vi fullt ut delar uppfattningen att det är marknaden som ska styra energipriser. Sociala utmaningar – däribland fattigdom, eftersom energifattigdom har blivit ett nytt begrepp som diskuteras mycket – ska hanteras inom andra politikområden, kanske framför allt inom det socialpolitiska området.

Europeiska rådet väntas ge riktlinjer för det fortsatta arbetet med energiunionen. Från regeringen ser vi positivt på den breda ansatsen i kommissionens meddelande, framför allt det nära förhållandet mellan energi- och klimatfrågorna. Vi tycker att slutsatserna från toppmötet ska återspegla detta breda anslag.

Vi anser att utkastet fokuserar för mycket på försörjningstrygghet. Det är viktigt att balansera det med frågor som rör förnybar energi, hållbarhet och klimatmålen.

Det är vad jag ville säga om energiunionen.

Stats- och regeringscheferna väntas också ha en diskussion om det ekonomiska läget och om medlemsländerna årliga rapportering inom ramen för Europa 2020-strategin och stabilitets- och tillväxtpakten. Vi tycker att det är bra att det blir en sådan diskussion. Dock räknar vi inte med att detta ska bli huvudfrågan vid mötet.

Slutsatsutkastet i denna del är mycket kort. Från regeringens sida stöder vi förstås ett ambitiöst genomförande av Europa 2020-strategin. Vi tycker att det är bra att medlemsländerna ökar ambitionsnivån vad gäller genomförandet av strukturreformer för att stärka konkurrenskraften och öka tillväxten och sysselsättningen.

Vi anser att det är positivt att det finns en referens till TTIP i slutsatsutkastet. Öppen och fri handel är nämligen viktigt för tillväxt.

På utrikesområdet är det tre frågor på dagordningen, vilka återkommer under FAC. Det är situationen i Ukraina och relationen till Ryssland, förberedelserna inför toppmötet inom ramen för det östliga partnerskapet, som hålls i Riga den 21–22 maj, och situationen i Libyen.

Frågan om det östliga partnerskapet kommer att tas upp på FAC. Jag kanske ska ta upp det mer i detalj under den dagordningspunkten. Jag tror att det var så det var tänkt.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Det går bra att ta upp det nu. Vi kommer tillbaka till det igen.

Anf. 46 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Den 21–22 maj hålls det fjärde toppmötet inom det östliga partnerskapet. Det har varit en mycket dramatisk utveckling i regionen, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det viktigaste budskapet att sända i Riga är att EU och partnerländerna gemensamt inom det östliga partnerskapet står upp för varje lands rätt att självt få avgöra sin framtid.

Vi behöver också se till att alla sex partnerländer känner att detta partnerskap är relevant för dem. Då måste också Rigatoppmötet signalera till de mest ambitiösa partnerländerna – Georgien, Moldavien och Ukraina – som just nu står längst fram i kön, att EU vill fortsätta att utveckla relationen med dem ytterligare. Men också för Armenien, Azerbajdzjan och Vitryssland behöver man hitta former för ett fungerande och närmare samarbete, så att det kan uppmuntra till reformframsteg i dessa länder.

Statsministern underströk vid besöket i Kiev häromdagen Sveriges stöd för Ukrainas allt närmare EU-relationer, inklusive en möjlig framtida medlemsansökan i unionen.

Regeringen är tydlig med att det är värderingsfrågor och reformprocesser som ska stå i centrum för partnerskapet.

Detta tuffa geopolitiska klimat till trots är kärnan i det östliga partnerskapet att vi ger stöd och delar med oss av våra erfarenheter till partnerländerna, så att de kan utveckla och modernisera sina samhällen.

Vi lyfter förstås fram jämställdhetsfrågorna i allt vi gör, som vi tycker att man måste inkludera på ett tydligare sätt än hittills i samarbete med partnerländerna.

Vi verkar också för ett förstärkt samarbete med dessa länder inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.

Vår relation till Ryssland förblir en av de viktigaste frågorna att hantera. Den kan inte regleras genom att det östliga partnerskapet anpassas för att tillfredsställa Moskva över huvudet på partnerländerna. Vi bör påminna om att EU alltid strävar efter ett nära samarbete även med Ryssland. Det är Rysslands eget agerande som i nuläget gör det omöjligt med en tätare relation.

Vi ska också fortsätta att inkludera både ryska myndighetspersoner och det ryska civilsamhällets representanter i våra dialoger om det östliga partnerskapet, precis som vi gör med representanter för andra intresserade länder.

Om detta toppmöte ska bli en framgång är det naturligtvis viktigt vilka som deltar. För Sveriges del kommer statsministern att delta.

Vi förespråkar också att så många som möjligt av EU-ländernas parlament tar tillfället att ratificera de tre associeringsavtalen med Ukraina, Georgien och Moldavien inför Rigatoppmötet. Vi ratificerade 2014.

Också frågan om Libyen kommer upp både på FAC och på Europeiska rådet. Hur detta kommer att gestalta sig vid Europeiska rådet är oklart. Formuleringar i slutsatser och så vidare diskuteras in i sista stund.

Fokus i denna diskussion blir sannolikt på medlingssamtalen och hur EU kan bidra, men slutsatser är tänkta att antas både på FAC och på Europeiska rådet.

Det vi vet är att det var en ny runda medlingssamtal i Marocko i förra veckan mellan de rivaliserande sidorna. När vi talade med Bernardino León via högtalartelefon i Riga var han väldigt positiv. Han menade att ett misslyckande var omöjligt. Blev det inte plan A så blev det plan B, som ändå var en framgångsplan. Så beskrev han det.

Jag vet inte om den positiva inställningen delades av alla i rummet. Det fanns några som var lite mer tveksamma till hur det egentligen går och hur det kan hålla, för stridigheterna har ju fortsatt på marken också. Tanken är att de ska enas om att ha bland annat en nationell samlingsregering och säkerhetsarrangemang inklusive vapenvila. Såvitt jag vet har samtalen inte återupptagits, om inte något har hänt i dag och vi har fått rapporter om det, eftersom Tobruksidan uteblev från förhandlingarna. Man hoppas ändå kunna återuppta samtalen denna vecka.

Ni vet att stridigheterna har eskalerat på marken. I mitten av februari avrättade en Isil-lierad grupp 21 kristna egyptiska gästarbetare i Libyen. Då svarade Egypten med att flygbomba vad man sa var Isilmål i Libyen. Sedan var det ett självmordsattentat med ett fyrtiotal döda i al-Qubbah i östra Libyen, och det sågs som en vedergällning för Egyptens flygbombningar. Vi har dessutom fler strider och en humanitär situation som blir allt värre också i Libyen.

På FAC väntas vi diskutera hur EU kan bistå. Det är i dag svårt att konkretisera exakt vilket stöd vi kan bidra med. Det som har nämnts är utökat stöd till FN och medlingsprocessen och att vi via vår närvaro ska göra allt vi kan politiskt, diplomatiskt och på annat sätt för att hålla uppe stödet till Bernardino León.

Det finns också möjlighet att rikta sanktioner mot individer som hotar fred och säkerhet i Libyen. Det har också nämnts en möjlig roll för EU i övervakning av ett framtida fredsavtal och att i så fall bistå en nationell samlingsregering. Möjligen kan en maritim övervakningsinsats bli aktuell. Det är sådant som har diskuterats och varit uppe till debatt.

Regeringens linje är att det är fortsatt viktigt att betona behovet av vapenvila, att vi stöder FN:s och Bernardino Leóns ansträngningar för att få en politisk lösning, att EU:s engagemang måste ske i nära samarbete med FN och till stöd för den FN-ledda dialogen och att framtida EU-insatser måste bygga på att man har både en trovärdig vapenvila och en samlingsregering. Här är säkerhetsaspekterna avgörande.

När det gäller Ryssland och Ukraina väntas Europeiska rådet ha en strategisk diskussion och anta slutsatser. Diskussionen sker mot bakgrund av Minsköverenskommelsen från den 12 februari, separatisternas brott mot vapenvilan och Ukrainas fortsatt mycket svåra finansiella situation. Sanktionsfrågan kommer med största sannolikhet också upp.

Som nämnden säkert känner till och som jag nämnde förut var statsministern i Ukraina i veckan. Han ska samråda med nämnden inför Europeiska rådet och kan då svara på alla detaljfrågor ni kan ha.

Minsköverenskommelsen utgör en möjlig väg till en fredlig lösning på konflikten, men det känns fortfarande skakigt eftersom separatisterna

fortsätter att bryta mot vapenvilan. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi håller oss till huvudprincipen att Ryssland ska bedömas utifrån sitt agerande på marken – inte bara efter uttalanden och löften utan hur man faktiskt handlar.

För att ge stöd åt Minsköverenskommelsen kommer Sverige att ställa sig bakom att EU förlänger de existerande ekonomiska sanktionerna och att de ska sammanfalla med den tidslinje som har förutsetts i Minsköverenskommelsen. Om Ryssland och separatisterna inte respekterar åtagandena i överenskommelsen måste EU vara redo att utöka sanktionerna.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det är förstås väldigt viktigt att ge fortsatt stöd till Ukrainas reformarbete och ekonomi och att hålla uppe det humanitära stödet.

Inledningen blev kanske något lång, men nu har jag tagit de viktigaste frågorna.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Det var många frågor som togs upp under denna dagordningspunkt, så det var ju logiskt.

Det vi diskuterar nu är regeringens inriktning i ståndpunkterna gällande dokument 5497. Det finns ett annat dokument som handlar om Libyen, men det hör till utrikesrådets agenda.

Anf. 48 KARIN ENSTRÖM (M):

Ordförande! Tack utrikesministern! Det är många frågor som går i varandra. Jag vill egentligen bara kommentera när det gäller energiunionen – och det får vi kanske återkomma till – vikten av att utifrån en utrikespolitisk och säkerhetspolitisk aspekt få till stånd detta arbete.

Det är positivt att det är stats- och regeringscheferna som kommer att diskutera Ryssland och Ukraina. Det ger tyngd. Våra ståndpunkter är kända. Det var bra att statsministern var i Kiev, vilket ytterligare visar vårt stöd till Ukraina. Nu pågår förberedelser, så vi får återkomma inför samrådet.

Det gäller också östliga partnerskapet. Det är utmärkt att det är stats- och regeringscheferna som diskuterar inför toppmötet. Vi stöder regeringens ståndpunkt, men det finns en mening som lyder: Regeringen avser att verka för ett tydligt budskap om att associeringsavtalen och de fördjupade handelsområdena inte är det slutgiltiga målet för EU:s relationer med partnerländerna.

Jag hoppas att det betyder att vi som vi brukar tar upp medlemskapsperspektivet. Vi vet känsligheten i detta bland andra medlemsländer men att medlemskapet fortfarande är en option för de länder som önskar det.

Anf. 49 ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr ordförande! Jag ska uppehålla mig vid energiunionen och vädja till regeringen att redan i detta läge ta upp det som kommissionen har tagit upp, nämligen det man kallar energifattigdomen, och påtala att vi verkligen inte vill ha det.

Jag har lite erfarenhet av sådant här och vet att det har en tendens att bita sig fast om man inte redan i ett mycket tidigt skede avfärdar sådana här saker som inte hör hemma i detta sammanhang. Det är socialpolitik och inget annat och ska skötas nationellt enligt min och vår uppfattning.

2014/15:29

13 mars

Anf. 50 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Liksom vice ordföranden ska jag tala om energiunionen. Vi hade en överläggning med energiminister Baylan i går i näringsutskottet och tog då upp aspekterna på energifattigdomen. Från Alliansens sida framförde vi att det är något som inte ska föras med energipolitiken som redskap utan inom socialpolitiken. Då sa energiministern att det skulle läggas till en passus om det i regeringens ståndpunkt.

Jag noterar att den inte är nedskriven i regeringens ståndpunkt, och vi aviserade redan då att om den inte fanns med skulle vi anmäla avvikande mening.

Innan vi gör det vill jag bara höra om det har skett en miss på vägen och ge ministern en möjlighet att komplettera ståndpunkten. I annat fall får vi kanske fullfölja och anmäla avvikande mening.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Jag hittar ingen avvikande mening i protokollet från näringsutskottet, men var det en överenskommelse?

Anf. 52 HANS ROTHENBERG (M):

Längst ned på första sidan i protokollet står det: Ibrahim Baylan kompletterar regeringens ståndpunkt i promemorian med uppfattningen att sociala utmaningar, däribland fattigdom, bör bekämpas med hjälp av socialpolitik och inte med energipolitiska åtgärder.

När ministern hade sagt detta sa vi: Det låter bra, men om det inte står kommer Alliansen att anmäla avvikande mening.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Okej, det var ingen avvikande mening anmäld, men det var en överenskommelse.

Anf. 54 HANS ROTHENBERG (M):

Jag ser inte att det står med i regeringens ståndpunkt i dag.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Det får vi reda ut.

Anf. 56 JENS HOLM (V):

Det är många frågor i detta, och vi har en del synpunkter. I stort delar vi ändå regeringens hållning till dessa slutsatser, förutom det som sägs om handelsavtalet TTIP och energiunionen.

Vänsterpartiet motsätter sig formuleringar om att TTIP ska slutföras 2015. Vi ser inget behov av det, och vi är motståndare till mycket av innehållet i TTIP.

Vad gäller energiunionen hade vi önskat att EU skulle ta chansen att verkligen på allvar ställa om EU:s energisystem så att det blir förnybart, också för EU:s egen energisäkerhets skull.

Men ju mer denna fråga har dragits, desto mer biter man sig fast i fossilsamhället och i beroendet av storskalig import av fossilgas från andra länder, inte minst Uzbekistan, Turkmenistan, Azerbajdzjan och så vidare. Jag tänker på pipelinen Nabucco som kommer att slutföras. Är det något vi vet om totalitära stater är att de kan leva vidare hur länge som helst om de får mycket kapital från omvärlden, och det kommer dessa länder att få om EU fortsätter att importera fossilgas.

Det var bra det utrikesministern sa om att satsa mer på det förnybara och att Sverige kommer att driva frågan. Jag skulle vilja veta lite mer om det. Kommer ni att spela in konkreta formuleringar eller så? På vilka andra sätt kommer ni att driva förnybarhetsfrågan?

Vänsterpartiet har tidigare anmält avvikande mening i nämnden på detta område, men jag vill höra vad ministern säger. Sedan får vi se.

Anf. 57 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Jag tar min fråga om det jag hade i återrapporten, för det hänger ihop med detta. Det gäller listningarna i Ukrainakonflikten. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Vad innebär detta? Jag skulle bara vilja få det utrett.

Anf. 58 MARIA WEIMER (FP):

När det gäller energiunionen tänker jag inte upprepa det som sas i näringsutskottet i går.

Jag har en kort kommentar om Ukraina och en om östliga partnerskapet. Det var positivt att statsministern besökte Ukraina. Det var ett väldigt bra budskap, tycker jag. Det var roligt att han också nämnde medlemskapsperspektivet. Det är verkligen kul att se att han prioriterar Ukraina.

Vi hade besök i riksdagen av Ukrainas vice talman och ett antal driftiga unga parlamentariker i veckan. Det var inspirerande att prata med dem. De var tacksamma för att Sverige är en så tydlig Ukrainavän. Det är roligt att se att de verkligen ser oss som det.

De pratade naturligtvis om det humanitära stöd som vi ger från svensk sida, som de är glada för, men de nämnde också frågan om försvarsmateriel. De anser att de fortfarande har ett behov av ett ökat militärt stöd för att det ska bli kostsamt för Putin att fortsätta den här konflikten.

Jag vet att det inte är aktuellt i nuläget – och det är en rätt kontroversiell fråga – men jag vill ändå lyfta fram att de var så pass tydliga med att de tror att de, för att klara av det här, även behöver stöd på det militära området.

När det gäller östliga partnerskapet är det bara fullt stöd för en väldigt tydlig linje. Vi ska fortsätta att vara pådrivande för en fördjupning och en utveckling av östliga partnerskapet. Och även där finns det medlemskapsperspektiv i diskussionen, från vår sida i alla fall.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Jag tänkte säga något för att förstå Alliansens förslag, eller det som ni kom överens om i näringsutskottet, bättre.

Förslaget är alltså att man inte ska driva socialpolitik med hjälp av energipolitik. Men vi är väl överens om att man innan man fattar energipolitiska beslut ska analysera effekterna på sociala villkor.

Jag tänker på detta: Om man väljer att ha ett elcertifikatssystem med en minimikvot på 1 megawattimme har det en social effekt. Men om man har det med inmatningstariffer som även fattigare kan ta del av får det en annan socialpolitisk effekt. Samma sak är det om man höjer energiskatter. De som är fattigast och har en hög andel av inkomsten på energi har minst möjligheter att investera sig ur ett energiberoende. Om man däremot har extraktionsavgifter för företagen och sedan delar ut en del av det till befolkningen får man en annan socialpolitisk profil.

Jag hoppas att man inte ska bortse från socialpolitiska effekter av energipolitiska beslut. Jag hoppas att det inte är det som är syftet. Men man ska inte använda energipolitiken för att uppnå sociala mål som sådana.

Jag förutsätter att det var någonting i den stilen ni menade och som ni kom överens om i näringsutskottet. Annars skulle jag vilja motsätta mig en sådan utveckling.

Anf. 60 INGEMAR NILSSON (S):

Ordförande! Det är möjligt att min okunskap om hanteringen av den här frågan rent praktiskt i nämnden gör att jag är snett ute. Men jag kan vidimera det som Hans Rothenberg säger om vad vi kom överens om i går.

Det var egentligen två frågor vi kom överens om, som lyftes. Den ena var den här. Och det handlar just om formuleringen att det är vår gemensamma uppfattning att effekterna av de här frågorna i första hand ska lösas inom socialpolitikens ram, inte inom energipolitikens ram.

Jag måste säga att jag är lite förvånad, för vi hade en omedelbar justering av detta.

Det fanns ytterligare en fråga som lyftes upp i det sammanhanget. Den handlade om suveräniteten för varje land att avgöra sin egen energimix. Där fanns det också en jakande inställning till att det var ett förtydligande som skulle göras.

Då uppfattade jag det som att det i första hand var så att den ståndpunkten skulle formuleras inför onsdagens möte. Men det är möjligt att det är min okunskap som gör att jag inte känner till det.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Vi låter utrikesministern kommentera det.

Jag undrar över en sak också. Det står att man ska kommunicera avtalets fördelar. Det känns på något sätt mer logiskt att man kommunicerar avtalets effekter. Eller är det med flit det står fördelar? Ska man bara berätta om fördelar men inte om nackdelar? Det känns inte så neutralt.

Det kom nu en kommentar från Hans Rothenberg: Finns det några negativa effekter?

Anf. 62 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Tack så mycket för alla frågor och också för stödet för den linje som regeringen har!

När det gäller östliga partnerskapet hoppas jag att det framgick att det också är vår syn att man måste behålla medlemskapsperspektivet för de här länderna. Det är fördragets text som gäller. Det är också vår syn att det är viktigt att det finns med i vår relation med dessa länder.

Sedan sa jag här att vi anser att det är marknaden som ska styra energipriser och att sociala utmaningar, däribland fattigdom, ska hanteras inom andra politikområden, framför allt inom det socialpolitiska området. Jag anser att det är precis vad Baylan kom överens om med näringsutskottet. Det är det muntliga ordet som gäller. Det är det som är vår linje. Det är det vi kommer att hävda. Det är också vår position.

Jens Holm! Vi tycker olika om TTIP, principfrågan. Det kan vi inte lösa i dag. Det är er hållning och er syn på det. Det är förstås viktigt att man funderar på detta. Vi vill göra kopplingen mellan förnybar energi och klimatfrågan tydligare och föra in det i de här sammanhangen. Det är viktigt hur den diskussionen går men också hur man konkret formulerar sig och att man ser till att man inte tappar bort det.

Det är inte direkta omformuleringsförslag i det här läget, utan det blir ju sådant som man kan framföra, som jag ser det, under debatten. Det är inte, så att säga, ändringsförslag i någon text i dagsläget och inför det här mötet.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Vi diskuterar inte att skicka försvarsmateriel. Om det finns någonting annat vi kan hjälpa till med, till exempel sjukvårdsmateriel eller någonting annat, kommer vi att titta på det. Men våra huvudspår är även i fortsättningen att vi hjälper till humanitärt och politiskt. Det handlar om att stödja deras reformansträngningar ekonomiskt och att se till att de har råd att göra det de behöver göra. Och vi ser till att förstärka vårt humanitära stöd och att utforma det så att det svarar mot behoven – inte minst gäller det att se hur det här drabbar kvinnor och barn.

Jag tror att det är de viktigaste principfrågorna när det gäller era kommentarer.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Hans Rothenberg! Är du nöjd med utrikesministerns svar gällande energiunionen?

Anf. 64 HANS ROTHENBERG (M):

Jag konstaterar att energiministern, utrikesministern och representanter från Socialdemokraterna håller med om den uppfattning som vi framförde i näringsutskottet och som är protokollförd där. Mitt förslag är att detta förs till dagens protokoll. Sedan gör vi en avstämning vid återrapporteringen i fråga om hur framgångsrik regeringen har varit i att hävda denna ståndpunkt.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Det står i de stenografiska uppteckningarna vad utrikesministern läste. Är du inte nöjd med det? Vill du hellre ha den formulering som fanns med i näringsutskottets protokoll? Är det vad du säger?

2014/15:29

13 mars

Anf. 66 HANS ROTHENBERG (M):

Jag tycker att utrikesministern citerade det som stod i näringsutskottets protokoll. Då finns det med i dagens protokoll. Sedan stämmer vi av det vid återrapporteringen.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Det var också min bild av det hela.

Anf. 68 HANS ROTHENBERG (M):

Vi är överens.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Det låter helt fantastiskt. Det betyder dessutom att det finns stöd för regeringens inriktning i denna fråga.

Anf. 70 JENS HOLM (V):

Vi har en avvikande mening avseende formuleringarna kring TTIP och energiunionen. Vår kritik mot energiunionen har vi tagit upp tidigare i nämnden. Jag framförde den också på det här sammanträdet.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Jag kan väl notera att jag har ett litet medskick. Jag tycker att stater bör kommunicera effekter av olika beslut och inte bara fördelarna – det gäller TTIP. Det är mitt lilla medskick.

Då är vi klara med den punkten. Men det är noterat i protokollet att Vänsterpartiet har en avvikande mening.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7 om den europeiska planeringsterminen. Det är en sammanfattande rapport om rådets bidrag.

Anf. 72 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det är två informationspunkter, och man väntar ingen diskussion. Men jag kanske bara ska säga någonting kort om dem.

Det är en syntesrapport om rådets bidrag inför den europeiska terminen 2015. Det är sådana rapporter som har tagits fram också tidigare år inför allmänna rådets marsmöten. Här är ordförandeskapets sammanfattning av behandlingen av olika delar inom den europeiska terminen, i enlighet med den färdplan som presenterades i december 2014. Det ska ha varit utskickat till nämnden.

Sedan är det en uppdaterad färdplan för terminen 2015. Det är en översikt också över delarna inom den europeiska terminen 2015. Det är en uppdatering av en ursprunglig färdplan från december.

Det enda som är värt att notera, som sticker fram, är väl att översynen av Europa 2020 har skjutits fram. Det är väl till nästa år, så det är inte längre en del av färdplanen för detta år.

Tänk om någon lyssnar på det här. Vad kryptiskt det låter. Det är helt obegripligt. Men det är formaliteterna kring hanteringen av ärendet, helt enkelt.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Ja, och den kommentaren finns dessutom med i protokollet.

Då lägger vi detta till handlingarna.

Jag undrar om utrikesministern slutligen har några saker hon vill ta upp under övriga frågor.

Anf. 74 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

En lunchdiskussion ska äga rum. Det blir en diskussion om bättre lagstiftning. Kommissionen ska ju snart komma med ett förslag till revidering av det avtal som EU-institutionerna slöt 2003. Det gäller samarbete i lagstiftningsprocessen. Det här är också administrativt. Det handlar om metoder för att få en bättre lagstiftningskvalitet och också bättre genomförande av den lagstiftning som antas.

Det vi vill poängtera är att balansen mellan institutionerna inte rubbas, att man har större behov av öppenhet och att man försöker hitta smidiga samarbetsformer utan onödig byråkrati. Det är vad vi tycker ska vara vägledande för arbetet också med interinstitutionella avtal.

Det här är ett favoritämne, så det kan vi prata länge om.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Jag är övertygad om att det är många favoritämne. Men eftersom det kommer att bli en lunchdiskussion kanske det är säkrast att vi tar ett inriktningsbeslut. Då finner jag att regeringen har förklarat att de vill bevara institutionell balans. De vill ha öppenhet, och de vill hjälpa till att undanröja onödig byråkrati.

Jag antar att nämnden skulle kunna ställa sig bakom denna inriktning. Ja, jag finner inte någon opposition mot det. Då har vi tagit ett inriktningsbeslut om att vi ställer oss bakom det som utrikesministern just nämnde om den informella lunchdiskussionen.

§ 3 Utrikes frågor**Utrikesminister Margot Wallström****Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 9 februari 2015****Återrapport från informellt ministermöte den 6–7 mars 2015****Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 16 mars 2015**

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Har utrikesministern någon muntlig återrapport från mötena den 9 februari eller det informella mötet den 6–7 mars utöver det skriftliga materialet?

Anf. 77 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det var en lunchdiskussion där EU-koordinatörerna de Kerchove medverkade. Han är mycket bra. Han är klok, smart och kan snabbt fånga upp det viktigaste. Man kan sammanfatta lunchdiskussionen med tre saker som kändes aktuella för alla medlemsländer. Det var att de Kerchove ville se att regeringarna förpliktar sig till ett engagemang, att man skulle ha fler konkreta och genomförbara åtaganden. Han nämnde till exempel att skicka säkerhetsexperter till EU-delegationer och förstärka EU-expertis inom specifika områden. Han var alltså mycket konkret med vad han tycker borde göras.

Han menade att vi borde samordna dialogen med ett antal länder som är viktiga för att förstå konflikterna. Man skulle även kunna ha en bilateral arbetsfördelning. Han tyckte även att mänskliga rättigheter och rättsstatens principer inte ska vara en bromskloss när det gäller att hantera länder vars politik på området är långt ifrån perfekt.

Behovet av att dela erfarenheter underströks också i debatten. Det är inte många länder som, har en nationell koordinatör för de frågorna, till exempel, liksom vi har. En hjälplinje och saker som har diskuterats i Sverige nämndes, vilket var uppskattat. De Kerchove uppmuntrade fler att göra liknande. Vi ska helt enkelt se till att sprida goda erfarenheter och exempel.

När det gäller Gymnich tyckte jag att mycket handlade om att bekräfta redan överenskommen politik på olika områden. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Vi har inga frågor om återrapporteringen och kan gå vidare till dagordningspunkt 3, Afrika, som är en rejält omfattande punkt.

Anf. 79 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

När det gäller Afrika var diskussionen planerad till förra utrikesministermötet men blev uppskjuten. Därför kommer ni kanske att känna igen en del. Jag ska försöka att inte upprepa för mycket.

Det är meningen att vi ska ha en strategisk diskussion om Afrika. Det är en bred ansats, men fokus ligger ändå på säkerhet, stabilitet och ekonomisk utveckling. Vi tycker att man ska ha en positiv och realistisk ansats i diskussionen. Vi tenderar att betrakta Afrika som bara ett problemområde, som vi gärna vill lösa åt afrikanerna. Men nu finns det en mycket mer nyanserad bild av Afrika och en helt annan verklighet.

Väldigt många länder i Afrika har en stark ekonomisk tillväxt. De tar själva ansvar för utvecklingen på den egna kontinenten, på ett sätt som vi inte har sett på länge. Det blir mer regional integration – man lär av varandra – vilket är välkommet. Den afrikanska rösten blir också allt starkare internationellt. Man kan alltså inte säga att utvecklingen är homogen. Utvecklingar och flera konflikter som ser riktigt allvarliga ut pågår parallellt.

Om Afrika nu skaffar sig en starkare röst ökar också deras ansvar för att hantera de globala utmaningarna. Vi i EU och Afrika måste bli bättre på att identifiera och hantera dem. Klimatfrågan är given. Post 2015 är också en viktig ram för diskussioner om strategiska bedömningar för framtiden.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*
<<<.

Vi tycker att EU ska vara redo att stödja den ökande afrikanska kapaciteten att själva hantera utmaningarna och att vi ska stärka samarbetet som rör fred och säkerhet mellan EU, Afrikanska unionen och regionala organisationer. Organisationerna spelar en allt viktigare roll. Där ligger mycket av makten, Ecowas till exempel. Att förebygga i stället för att reagera i krissituationer bör vara en prioritet.

Vi kommer att påpeka hur viktigt det är att kvinnor deltar i politiskt beslutsfattande, utveckling och handel i Afrika, tydligare än på många andra ställen kanske. Jämställdhet och att kvinnor deltar i såväl utveckling som fredsbyggande och konflikthantering måste premieras. I Libyen och på andra håll kan man se att kvinnorna ofta blir osynliggjorda. Det finns ett aktivt fredsarbete och en viktig insats, men det är sällan kvinnorna får synas.

Det kanske kan räcka när det gäller principerna och inriktningen av strategin.

Anf. 80 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Jag vill tacka statsrådet för redogörelsen. Sverigedemokraterna tänker i dag, liksom tidigare, lyfta upp att det i den strategiska diskussionen om Afrika är av stor vikt att också lyfta fram det allvarliga läget med terrorism i vissa delar av Afrika. Det gäller inte minst uppgifterna om att terroristsekten Boko Haram nu har anslutit sig till Islamiska staten.

Statsrådet nämnde i lite svepande ordalag olika konflikter på den afrikanska kontinenten. Men det vore intressant att höra statsrådets och regeringens ståndpunkt när det gäller just Boko Haram och Islamiska staten och det allvarliga läget med terrorutveckling i Afrika. Hur avser regeringen att lyfta upp just den frågan i de strategiska diskussionerna?

Anf. 81 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Vi hade en lång diskussion om frågan inför den gång då det skulle tas upp. Men det är bra att diskussionen på själva mötet blir av. Självklart ska vi välkomna en strategisk diskussion.

Det finns ett problem med att säga Afrika och se det som en enhet. Utrikesministern beskrev också att det är olika förhållanden i olika länder, både positivt och negativt. Och det är inte helt enkelt att ha *en* strategi för en hel kontinent. Samtidigt vill jag trycka på möjligheterna till jämlikt partnerskap och samarbete med de regionala organisationerna och naturligtvis AU som den övergripande organisationen.

Jag tycker dock att man måste kunna ha flera saker i huvudet samtidigt. Man ska ha en strategisk diskussion om hela kontinenten men vara tydlig med att det ser olika ut. Och det är viktigt att EU kan ha relationer med enskilda länder samt ha bilaterala relationer som ser olika ut.

Självklart ska vi föra fram vikten av kvinnors rättigheter. Men jag har en fråga om en formulering. Vi brukar prata om SRHR. För mig innebär det sexuella rättigheter och reproduktiv hälsa för både kvinnor och män. Nu betonas kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter. Det är viktigt att betona att det är en fråga som rör alla, både kvinnor och män. I flera afrikanska länder finns det förföljelse av och repressiv lagstiftning kring homosexuella. Det kan därför vara synd att särskilt peka ut kvinnor, i just den här frågan. Jag vill gärna ha ett förtydligande av det.

Anf. 82 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! När det gäller Afrika har vi som sagt redan haft diskussionen, eftersom punkten blev uppskjuten. Jag vill betona att jag är glad över att demokratisk utveckling nu finns med i regeringens ståndpunkt, vilket jag framförde i vår tidigare diskussion.

Jag tycker att de prioriteringar som den förra regeringen hade i utrikespolitiken när det gäller såväl klimat, miljö, jämställdhet som mänskliga rättigheter och demokrati är viktiga. Mänskliga rättigheter nämns inte här, men jag hoppas att de ingår i de demokratiska rättigheterna. Yttrandefrihet och flera olika rättigheter är oerhört viktiga. Jag vill därför nämna det som ett medskick.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Nästa talare är jag själv. Och jag instämmer i mycket av det som Karin Enström sa och tar till mig det.

När vi talar om sexuell och reproduktiv hälsa skulle jag vilja lägga till ett viktigt arbete där vi med tanke på andra länders relationer till Afrika, skulle kunna göra stor skillnad. Det gäller tillgång till mediciner. Det finns stora svårigheter med tuberkulos och tropiska sjukdomar. EU kan arbeta inom ramen för Världshälsoorganisationen för att säkra tillgången till mediciner. Det bör vara en naturlig del av vår relation med Afrika. Jag hoppas att det tas upp på mötet.

Jag är också lite oroad över det klimat som utrikesministern beskriver när det gäller att kineserna ser Afrika alltmer som en råvarumarknad för dem. Det är viktigt att det inte uppstår eventuella konflikter mellan kine-

siska och europeiska företags jakt på tillgångar och stöd till olika fallanger. Det finns ett riskmoment inbyggt där. Jag hoppas att det finns en strategi för att motarbeta sådana risker.

Anf. 84 JOHAN HULTBERG (M):

Herr ordförande! Apropå kampen om råvaror tänkte jag ställa en fråga om klimatet som jag är glad att ministern nämnde i sin redogörelse. Klimatförändringar riskerar att driva fram ytterligare konflikter eller kanske framför allt förstärka underliggande konflikter, inte minst kopplat till råvaror och möjligheter att producera livsmedel och så vidare.

Jag är nyfiken på ministrernas och regeringens inställning till hur klimataspekterna kan bli en del av strategin. Hur kan EU stödja de afrikanska länderna, inte minst när det gäller att anpassa sig till ett förändrat klimat?

Anf. 85 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! Jag vill tacka för frågorna.

Utrikesrådet antog förra gången slutsatser om Boko Haram. Där läggs EU:s linje fast. Man säger: The Boko Haram terrorist actions in north-eastern Nigeria are becoming a growing threat not only for the peace and security of Nigeria but the whole region including Cameroon, Chad and Niger. The Council stresses the importance of an urgent, comprehensive response to the insurgency, to prevent further terrorist and criminal acts perpetrated by Boko Haram, including stronger governance and economic development.

Här läggs EU:s linje fast. Det är också svensk politik. Jag är helt övertygad om att det kommer att komma upp i det sammanhanget. Det är förstås ett viktigt medskick.

Den text som ni har fått handlar om den centrala roll som kvinnor har. Särskilt i de sammanhangen brukar man nämna sexuell och reproduktiv hälsa, eftersom det i hög grad är en jämställdhetsfråga.

Det är självklart att när det gäller mänskliga rättigheter, som också är en del av agendan och en del av det samtal och den dialog som vi alltid har med Afrika, måste man betona att det gäller både kvinnor och män. Hittills har man ansett att det är viktigt att lyfta fram detta eftersom det har funnits med i millenniemålen. Det handlar om osäkra aborter och om kvinnors rätt till sin egen kropp. Det har varit den betoningen på det.

Men påpekandet är viktigt. Det gäller mänskliga rättigheter och respekten för både kvinnors och mäns situation här.

Tillgång till mediciner är mer en detaljfråga. Det handlar om en strategisk inriktning här, och det finns så mycket mer att ta upp. Jag är säker på att det kommer att nämnas många enskilda frågor också som är jätteviktiga på många håll i Afrika. Jag noterar det, och jag tycker att det är sådant som vi kan ta med oss till debatten.

Jag tror att jag nämnde att klimatfrågan och post-2015-agendan är sådant som afrikanska länder alltid nämner. För dem är det ju inte en teoretisk framtidsfråga, utan de är redan drabbade i väldigt hög grad, och det har påverkat odlingsförhållanden, fattigdom och utveckling i respektive

land. Jag menar därför att vi måste ta upp klimatfrågan, och den måste förstås nämnas som en övergripande fråga.

Jag tycker att alla påpekanden var viktiga och bra, och de berikar oss när vi ska ta den här diskussionen i FAC. Jag ska ta dem med mig.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning i den här frågan.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Libyen. De slutsatser vi talar om nu finns i det dokument som ligger på bordet framför er, och det dokumentet ska också lämnas kvar på bordet när vi går från mötet.

Anf. 87 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Slutsatserna ska antas, är det tänkt. De är fortfarande under förhandling. Vi har ju redan gått igenom en del av detta. I det första utkast som vi har sett ger vi alltså stöd till den FN-ledda dialogen. Vi stöder libyska institutioner så snart som situationen så medger. Vi ska bistå inom området som rule of law och vapenkontroll, öka antiterrorengagemanget, bistå Libyens grannländer och också överväga möjliga CSDP-insatser.

Här är regeringens linje att det är viktigt att EU-engagemanget sker i nära samråd med FN och att det syftar till att stödja den FN-ledda dialogen. Det måste också bygga på en trovärdig vapenvila och en samlingsregering. Säkerhetsaspekterna är avgörande. I övrigt kan jag bara hänvisa till vad jag sa under GAC-diskussionen.

Anf. 88 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Jag kom i går tillbaka från New York, där jag varit med regeringsdelegationen till kvinnokommissionen. Något som ofta kommer upp i de sammanhangen är resolution 1325. Sverige har på något sätt ett uppdrag att driva de här frågorna. Även i det som gäller Libyen borde vi väl kunna få in något om 1325?

Det enda man hittar på det här papperet som berör kvinnor och som skulle kunna bli något är punkt 9, där det står om trafficking in human beings. Jag är övertygad om att det även finns trafficking for sexual purposes i det här sammanhanget.

Kvinnorna omnämns alltså inte. Ibland, när kvinnodelegationer har besökt riksdagen, har de sagt: Snälla, ni måste lyfta vår situation som NGO:er! Kvinnors rättigheter är helt i skymundan. Vi borde åtminstone få med resolution 1325 någonsans här, tycker jag.

Anf. 89 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande! Det är en väldigt bra synpunkt. Tack, Désirée Pethrus! Vi brukar läsa alla texter med de glasögonen. Vi är verkligen de som alltid påpekar om detta saknas. Låt oss titta en sista gång på detta, så att vi verkligen garanterar att kvinnornas situation också nämns.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Men det är en bra synpunkt, och vi ska verkligen se till att jag gör ett påpekande om detta.

2014/15:29

13 mars

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<
Jag hoppas att det finns tillfälle att informellt ta upp detta med likasinnade >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. Det låter nästan som en absurditet. Det finns ju andra utrikesministrar som tycker att frågan är viktig, och man tycker ju att de kunde ta upp frågan självmant också.

Vi noterar detta, och vi noterar samsynen. Därmed finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga.

Då kommer vi till dagordningspunkt 5, Det östliga partnerskapet.

Anf. 91 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag refererar till vad jag sa under GAC-förberedelsen. I den diskussionen är det viktigaste redan sagt. Jag har inte så mycket att lägga till.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Det finns ju dessutom nedtecknat i stenografiska uppteckningar och protokoll.

Anf. 93 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Nu blev det ingen redogörelse från statsrådet om detta under den här dagordningspunkten, men vi hörde ju statsrådet tala om detta under föregående diskussion.

Från Sverigedemokraternas sida vill vi inflika en avvikande mening. Vi vill vara tydliga med att vi anser att det östliga partnerskapet har misslyckats. Vi anser att de olika länderna i partnerskapet har alldeles för olika behov och olika utgångslägen för att ett sådant här partnerskap ska fungera. Från vår sida utesluter vi medlemskap för de aktuella länderna inom överskådlig framtid.

Med referens till tidigare diskussion vill vi kraftigt anmäla avvikande mening när man börjar tala om medlemskap för Ukraina och i förlängningen också Georgien, Moldavien och så vidare. Det är helt orimligt, som vi ser det.

Vi anmäler alltså avvikande mening här.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Pavel Gamov talar om "kraftigt" avvikande mening. Det kanske jag inte kan notera till protokollet, men jag noterar en avvikande mening med en tydlig åsikt. Det går bra.

Anf. 95 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag tror inte att jag kommer att kunna övertyga Pavel Gamov eller Sverigedemokraterna under det här mötet. Jag kan bara konstatera att man sa på samma sätt om många av de länder som i dag är medlemmar i EU. Man sa att de var så olika, att de låg så långt efter, och man ifrågasatte om det någonsin skulle vara realistiskt med EU-medlemskap för dem.

För oss är det viktigt att man behåller medlemskapet som en utsikt och att vi snarare planerar för en väg framåt. Jag kan bara konstatera att jag och Pavel Gamov har olika åsikter och ambitioner här.

2014/15:29

13 mars

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens inriktning i denna fråga med en tydligt anmäld avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Migration.

Anf. 97 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande! Här är det tänkt att vi ska ha en lunchdiskussion, främst mot bakgrund av situationen i Medelhavet. Vi ska följa upp RIF-rådets diskussion om genomförande av slutsatserna om åtgärder för bättre hantering av migrationsströmmar. De antogs i oktober förra året.

Det mycket allvarliga läget med både internationella och inhemska kriser som leder till jättestora befolkningsförflyttningar och en ständigt föränderlig form av immigration till Europa kräver att vi hittar gemensamma lösningar. I Rom i november förra året underströks ju vikten av ett närmare samarbete och en förbättrad koordinering.

Från regeringens sida välkomnar vi de fortsatta diskussionerna på temat för att vi ska få ett effektivare samarbete mellan medlemsstaterna, berörda EU-myndigheter och berörda institutioner, att vi ska koordinera insatserna och ha en helhetssyn på området.

Nästan dagligen får vi rapporter om tragiska olyckor där människor har dött på sin färd över Medelhavet. Vi tycker att insatser som bidrar till att rädda liv också i fortsättningen ska och kan utvecklas och förstärkas.

Sedan slutsatserna antogs har en större Frontexoperation som kallas Triton sjösatts. Hittills är det 21 medlemsländer som har meddelat att de ska bidra med stöd. Sedan den operationen påbörjades har närmare 20 000 människor räddats, och kommissionen meddelade nyligen att operationen har förlängts till slutet av året, och det välkomnar vi från regeringens sida.

Samtidigt som man måste bekämpa människosmuggling och rädda människor i nöd måste man hantera grundorsakerna till att folk flyr. Vi förespråkar därför långsiktiga migrationsdialoger med ursprungs- och transitländerna utanför EU. Vi är också engagerade i partnerskapen med Jordanien, Marocko och Tunisien. Här finns en nyligen etablerad Khar-toumprocess, som är ett viktigt steg för den närmare dialogen med länderna längs migrationsrutten i Östafrika och på Afrikas horn.

Under förra året – detta är viktiga uppgifter – lämnades fler än 600 000 asylansökningar in i samtliga 28 medlemsstater. Närmare hälften av dem lämnades in i två länder, Sverige och Tyskland. Tio medlemsstater var destinationsländer för över 90 procent av alla asylsökande. Detta är inte en hållbar utveckling.

Därför tycker vi att ett välfungerande europeiskt asylsystem där alla medlemsländer lever upp till den gemensamma lagstiftningen är en viktig förutsättning för solidaritet inom EU.

Samtidigt är det bara en liten del av dem som tvingas fly från sina hemländer som har möjlighet att söka skydd i Europa. De allra flesta söker skydd i grannländerna. När vi pratar om att det är ett stort ansvar som vi eller Tyskland tar ska man veta att i länder som Libanon eller Turkiet finns det 2 miljoner flyktingar.

Här behöver EU och medlemsstaterna agera. Medlemsländerna måste visa solidaritet med de värdländer som tar emot många människor på flykt och erbjuda vidarebosättning. Regeringen kommer att trycka på för att öka mottagandet av kvotflyktingar i andra medlemsländer också.

Jag har precis skrivit en artikel tillsammans med min tyske kollega Steinmeier som vi nu hoppas få publicerad i någon europeisk tidning. Där pekar vi just på detta.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Jag har själv en fråga. Utrikesministern nämnde att Triton nu växer. Gör utrikesministern bedömningen att Triton till slut kan bli lika effektivt som den gamla italienska operationen Mare Nostrum?

Anf. 99 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! I Sverigedemokraterna har vi en grundinställning att varje land självt måste få avgöra vilken nivå av migration man klarar av att hantera. Däremot är det naturligtvis också av stor vikt att varje land också tar sitt ansvar för att Dublinförordningen efterlevs. Vi ser gärna att regeringen driver just den frågan inom EU.

I vårt parti är vi helt avvisande till att ha en gemensam migrationspolitik inom EU, och vi har varit det hela tiden. Grunderna till det nya migrationspaket som nu har presenterats har knappast förändrat den synen. Det man egentligen säger här är att man ska sätta in mer resurser för att förstärka Frontex och EU:s gränsskydd, men samtidigt öppnar man ogenerat för ett okontrollerat inflöde av migranter genom införandet av möjligheten att söka asyl på ambassader.

Vi har redan i dag tillräckligt med lagliga vägar in genom bland annat familjeåterföreningsdirektivet och en lagstiftning om arbetskraftsinvandring som inte behöver göras mer generös. Att öppna för möjligheten att söka asyl på ambassader riskerar att få mycket allvarliga konsekvenser för flera europeiska länder, däribland Sverige, som redan är asylmagneter och har problem med att hantera dagens massiva migrationstryck.

Med tanke på kommissionens tidigare förslag om förenklade viseringsförfaranden, där exempelvis personer som reser regelbundet inte ska behöva ansöka personligen om visum, och det kommande förslaget om möjligheten att söka asyl på ambassader verkar det finnas ett intresse av att kraftigt luckra upp det befintliga regelverket, vilket vi finner olyckligt.

Statsrådet talar om solidaritet, att länder som Libanon tar ett stort ansvar, och det ser självklart vi också. Just därför menar vi att både Sverige och Europeiska unionen i första hand ska hjälpa människor på plats. Det kan rimligtvis inte vara så att alla de tiotals miljoner flyktingar som finns i vår värld ska kunna ta sig till EU och Sverige. I första hand ska vi

hjälpa så många som möjligt på plats. Det är i alla fall vår utgångspunkt, och det är det som vi menar är det mest solidariska.

Med anledning av detta vill jag anmäla avvikande mening i förhållande till regeringens ståndpunkt.

2014/15:29

13 mars

Anf. 100 JENS HOLM (V):

Jag vill anknyta till Carl Schlyters fråga om Triton. Vi har hört flera ministrar framhålla Triton som en fantastisk räddningsoperation. Jag instämmer inte i den beskrivningen. Triton är bara en liten bråkdel av den tidigare italienska operationen Mare Nostrum. Triton har också andra befogenheter, mycket mer av gränsbevakningskontroll och mindre av räddningsoperation. Jag tycker att man ska vara lite försiktig i beskrivningen. Om Triton kan utvecklas till att bli något mer av dess föregångare, Mare Nostrum, är ingen gladare än jag. Men i dagsläget tycker jag verkligen inte att det ser ut så.

Anf. 101 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Det här är en oerhört komplicerad fråga som egentligen inbegriper så många olika delar. Människor flyr på grund av konflikter, men de flyr också på grund av diktatorer – till exempel Eritrea. Ibland känns det som att vi har alldeles för lite fokus på hur vi gemensamt ska agera mot de ledare som inte kan leda sina länder så att det ska bli en hållbar utveckling så att människor kan bo kvar och leva i fred och frihet i sina länder. Oftast blir det något slags symtombehandling men man går inte till roten med det onda hos ledarna som inte uppfyller kraven. De borde helt enkelt betecknas som persona non grata i det internationella samfundet.

Jag vill ställa en fråga om idéerna. Europaportalen har skrivit att Italien vill öppna för asylmottagningar i Afrika. Vad jag har förstått flyr många via Egypten och Libyen, och jag vet inte hur de kommer att involveras. Ministern pratar om Jordanien, Marocko och Tunisien, men jag antar att även de andra länderna bör involveras.

På vilket sätt kommer diskussionen att beröra att kunna söka asyl utanför EU? Kommer den frågan att bli en stor diskussionspunkt? Det står att EU:s migrationskommissionär föreslår idén men att han inte har kommissionen helt bakom sig än. I maj kommer ett nytt migrationspaket att presenteras. Finns det stöd för frågan? Flera partier har drivit frågan i EU-valrörelsen, det vill säga möjligheten att söka asyl utanför EU så att man inte ska behöva ta sig över Medelhavet på de farliga båtarna. Hur bedömer man att frågan kommer att landa? Kommer den upp över huvud taget?

Anf. 102 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Nej, jag tror inte att någon anser att Triton ersätter Mare Nostrum. Det är en begränsad del av Mare Nostrum. De har en mindre budget och opererar på ett mycket mindre område. Här verkar de på italienskt, maltesiskt och internationellt vatten. De ersätter inte italienska myndigheters ansvar för att rapportera, övervaka, kartlägga Schengenområdets yttre

gränser och så vidare. De vill stödja medlemsstaterna mot en effektivare gränskontroll.

Man ska beskriva vad Triton åstadkommer och säga att de på intet sätt ersätter kontrollen. Här handlar det om att hitta ett större ansvar som går tillbaka till både kvotflyktingar och vidarebosättningar och det ansvar som alla medlemsstater måste ta för frågan. Det är viktigt att rädda människor som far i rangliga båtar över Medelhavet, men vi måste också angripa grundorsakerna, precis som har sagts här. Jag vill i alla fall inte påstå att Triton är något som ersätter Mare Nostrum eller skulle vara en mirakelräddning av situationen. Vi måste på agera på många olika områden.

Regeringen tycker att Dublinförordningen ska uppfyllas. Det är också vårt krav att man ska leva upp till den. Jag kan hålla med om mycket av vad Désirée säger. Dessvärre tror jag inte att man kan ta itu med ledarna så där enkelt. Dåligt och bristande ledarskap kan vi se på många håll, men det är en politisk fråga som inte är så lätt att lösa omedelbart.

Det finns inget stöd för asylansökningar på ambassader runt om i världen. Det finns inte stöd i kommissionen, och det finns inte stöd bland medlemsländerna heller. Den frågan är nog långt borta och har inte framförts som ett konkret förslag på något sätt. Vad det leder till är också viktigt att reflektera över. Hur skulle det utvecklas och vad skulle det praktiskt innebära? Vi fortsätter att argumentera för Dublinförordningen och leva upp till de förslag och riktlinjer som finns om vidarebosättning och kvotflyktingar. Vi måste ta ansvar för vårt samarbete med de länder där fattigdom, dåligt ledarskap och bristen på framtidstro gör att det finns de som är beredda att ta risken att åka i båt över Medelhavet. Det är det vi måste angripa i ett samarbete med de länderna.

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning, och det finns en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Nu undrar jag om utrikesministern vill nämna någonting om dagordningspunkt 7, Övriga frågor.

Anf. 104 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det vi vet är att Luxemburgs utrikesminister Asselborn har bett att få diskutera den palestinska myndighetens finansiella situation. Vi vet också att det kommer upp en diskussion om den globala cyberkonferensen i Haag. Vi välkomnar den och planerar att delta på politisk nivå.

Det finns också en fråga om Irak. Det är den ungerske utrikesministern som vill ta upp frågan om den svåra situation som de kristna i Irak lever under. Det är vad vi förväntar oss ska komma upp under Övriga frågor.

Anf. 105 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag vet inte om frågan om den finansiella situationen och den palestinska myndigheten beror på att utbetalningarna till palestinernas har stoppats. Vilken lösning tänker man sig? Kommer det att bli några beslut eller blir det bara en informationspunkt?

Anf. 106 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

2014/15:29

13 mars

Det är en övrig fråga. Den luxemburgske utrikesministern vill påpeka detta. Mogherini har uttalat sig i frågan. Israels beteende att hålla inne betalningar till den palestinska myndigheten är olagligt. Det förbättrar inte precis situationen utan snarare förvärrar problemen. Här finns en frustration på många håll. Jag tror att det är det han vill lyfta fram. Vi vet att han har annonserat att han tänker ta upp frågan.

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Då är vi klara med dagordningen för det här mötet. Vi tackar utrikesministern så mycket.

Notera så att ni vet innan ni går härifrån att det finns tillgängligt på kansliet slutsatser om regional strategi för Irak och Syrien. Det kan komma fler A-punkter under helgen, men när det gäller det här dokumentet, om det blir en A-punkt över helgen, är det den typen av dokument som bara finns tillgängligt på kansliet. De som vill läsa det för att vara förberedda inför alla eventualiteter rekommenderas göra det nu innan ni springer härifrån efter som det är svårt att ta sig tillbaka under helgen.

Vi är klara med utrikes frågor. Tack så mycket!

Innehållsförteckning

§ 1 Jordbruk och fiske.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	1
Anf. 5 ESKIL ERLANDSSON (C).....	2
Anf. 6 ULF BERG (M)	3
Anf. 7 MAGNUS OSCARSSON (KD)	3
Anf. 8 JENS HOLM (V)	3
Anf. 9 PAVEL GAMOV (SD)	3
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 11 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	4
Anf. 12 Departementssekreterare MONICA SCHERE	4
Anf. 13 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 14 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	5
Anf. 15 MAGNUS OSCARSSON (KD).....	5
Anf. 16 PAVEL GAMOV (SD)	6
Anf. 17 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 18 ULF BERG (M)	6
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 20 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	6
Anf. 21 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 22 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	7
Anf. 23 ESKIL ERLANDSSON (C).....	8
Anf. 24 PAVEL GAMOV (SD)	8
Anf. 25 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	8
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 27 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	9
Anf. 28 BÖRJE VESTLUND (S).....	9
Anf. 29 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 30 BÖRJE VESTLUND (S).....	9
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 32 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	9
Anf. 33 Departementsrådet EVA SJÖGREN	10
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 35 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	10
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	10
§ 2 Allmänna frågor	11
Anf. 37 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 38 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	11
Anf. 39 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 40 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	11
Anf. 41 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 42 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	11
Anf. 43 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 44 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	11
Anf. 45 ORDFÖRANDEN	12

Anf. 46	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	12
Anf. 47	ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 48	KARIN ENSTRÖM (M).....	15
Anf. 49	ESKIL ERLANDSSON (C).....	15
Anf. 50	HANS ROTHENBERG (M).....	15
Anf. 51	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 52	HANS ROTHENBERG (M).....	16
Anf. 53	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 54	HANS ROTHENBERG (M).....	16
Anf. 55	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 56	JENS HOLM (V).....	16
Anf. 57	DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	17
Anf. 58	MARIA WEIMER (FP).....	17
Anf. 59	ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 60	INGEMAR NILSSON (S).....	18
Anf. 61	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 62	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	18
Anf. 63	ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 64	HANS ROTHENBERG (M).....	19
Anf. 65	ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 66	HANS ROTHENBERG (M).....	19
Anf. 67	ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 68	HANS ROTHENBERG (M).....	19
Anf. 69	ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 70	JENS HOLM (V).....	20
Anf. 71	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 72	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	20
Anf. 73	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 74	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	20
Anf. 75	ORDFÖRANDEN.....	21
§ 3	Utrikes frågor.....	22
Anf. 76	ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 77	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	22
Anf. 78	ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 79	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	22
Anf. 80	PAVEL GAMOV (SD).....	23
Anf. 81	KARIN ENSTRÖM (M).....	23
Anf. 82	DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	24
Anf. 83	ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 84	JOHAN HULTBERG (M).....	24
Anf. 85	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	25
Anf. 86	ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 87	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	25
Anf. 88	DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	26
Anf. 89	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	26
Anf. 90	ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 91	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	26
Anf. 92	ORDFÖRANDEN.....	27
Anf. 93	PAVEL GAMOV (SD).....	27

2014/15:29

13 mars

2014/15:29
13 mars

Anf. 94	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 95	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	27
Anf. 96	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 97	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	27
Anf. 98	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 99	PAVEL GAMOV (SD).....	28
Anf. 100	JENS HOLM (V)	29
Anf. 101	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	29
Anf. 102	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	30
Anf. 103	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 104	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	31
Anf. 105	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	31
Anf. 106	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	31
Anf. 107	ORDFÖRANDEN	31